

[Ministeren for handel, industri og søfart.] de forskellige valutaer ikke er indbyrdes konvertible, hvor valutakurser og prisniveauer ikke indbyrdes svarer til hinanden. Alt dette må ligge bag ved vor vurdering af disse forhold.

For Danmarks vedkommende har disse unormale forhold givet sig særdeles kraftige udslag. Gennem en række år har vi haft særdeles store og særdeles betænkelige underskud på vort valutaregnskab. I 1946 sluttede vi med et underskud på valutabalancen på godt 900 mill. kr., i 1947 med et underskud på over 400 mill. kr., i 1948 med et underskud, som — jeg husker ikke det endeligt opgjorte tal, men som vel ligger på en 200—300 mill. kr., lidt forskelligt efter, hvordan man placerer Marshallimporten ved underskuddets beregning. Det er den situation, vi står i, og den gør det nødvendigt for os, hvis vi samtidig vil gennemføre de genopbygningsplaner, som der her på rigsdagen og i den danske befolkning er en overvældende tilslutning til, at vi må veje på guldvægt, hvad vi vil bruge de sparsomme valutamængder, vi har, til.

Vi må tage de handelspolitiske forhold i betragtning. De europæiske forhold tvinger os stadig til bilaterale aftaler. Vi kan være principielt modstandere af disse aftaler, så meget vi vil; hvis vi kommer til englænderne eller italienerne eller franskmændene og siger: vi vil ikke længere lave bilaterale aftaler, så siger de: Hvad vil I så? og det kan vi ikke svare på. De bilaterale aftaler gør det nødvendigt for os at have såvidt muligt balance på vort valutaregnskab for hvert land, hver valuta for sig. Det europæiske samarbejde, der er oprettet på basis af Marshallplanen med clearinginstitutionen i Basel, skulle lette på det, men har endnu ikke lettet tilstrækkeligt. Hver valuta må betragtes som en enhed for sig, som vi må tilstræbe balance for.

På eet område er det særdeles galt; det er dollars. Vi er inde i en permanent dollarmangel. Før krigen havde Europa og Danmark også en permanent dollarmangel, men det skabte ingen vanskeligheder. Vi kunne frit konvertere vort sterlingoverskud til dollar. Det kan vi ikke mere. I øjeblikket giver Marshallplanen os den undsætning, vi behøver. Udelukkende i kraft af den er vi i stand til at opretholde importen, ja, forøge

importen af dollarvarer. Udelukkende i kraft af den kan vi holde livsvigtige industrier i gang og få livsvigtige varer tillandet. Men dollarmanglen ligger stadig bagved og må præge vore dispositioner.

Alt dette gør det nødvendigt, at vi ved hvert års begyndelse lægger et budget, et stramt budget for, hvordan vi valutamæssigt og handelspolitisk agter at disponere i det kommende år. Dette budget drøftes, når regeringen er færdig med det, med rigsdagens vareforsyningsudvalg, og dermed skulder i og for sig være sket tilstrækkelig drøftelse af sagen. Det er klart, at skulle man virkelig tilbunds gående gennemgå det forslag, der er stillet her, måtte man gennemgå hele denne balanceplan i alle detaljer, gennemgå den efter valutaer, efter vareområder, efter landområder, og nøje forklare, hvordan mulighederne er på de enkelte punkter. Det er klart, at det vil det høje folketing ikke ønske at jeg gør; det vil jeg gøre i det rigsdagsudvalg, der er nedsat bl. a. for det samme; men det ville faktisk være nødvendigt at gøre det, hvis man helt og fuldt skulle kunne gennemdrøfte de ting, der her foreslås, på tilstrækkelig saglig betryggende vis — såfremt disse problemer skulle ende i udvalgsbehandling, kan man naturligvis gøre det der, uanset at et andet udvalg beskæftiger sig med de samme problemer.

Når dette program lægges, lægges det på en sådan måde, at man såvidt muligt søger at tage hensyn til den ganske åbenlyse mangel, der er på en del af de varer, for hvilke forslagsstillerne ønsker fri import. Det er uhyre uheldigt, at man ikke har de originale reservedele. Det er dårligt og dyrt og samfundsøkonomisk uforsvarligt, at reparationer og selvlavede reservedele skal koste masser af arbejdstimer, som kunne være sparet. Netop derfor lægger vi dette budget; netop derfor er hovedformålet for budgettet at få så meget som muligt ind af disse vigtige varer, som samfundet har så svært ved at undvære. Vi søger ved alle vore handelsaftaler at få det mest mulige ind af disse varer. Vi søger at få de flest mulige dollars til rådighed til indkøb af disse varer, og kun i kraft af hele importreguleringssystemet kan vi nå til i forhold til udgangspunktet så forholdsvis tålelige resultater, som vi har kunnet nå. At frigive